

24/6/84

E LLENGUATGE

Noms de lloc

En un treball historio-gràfic recentment publicat, llegim, en un mateix paràgraf, els noms de diverses poblacions d'Aragó i del País Valencià: Barbastro, Benabarre, Alcañiz, Alcalà de Chisvert, Caspe, Monzón, Tamarite de Litera... La llista de noms, amb la grafia que hem transcrit fidelment, fa el seu efecte, tenint en compte, és clar —per si no s'endevina, diguem-ho tot seguit—, que el text en què apareixen és un text escrit normalment en català. Sembla que no pugui ser, però és tal com ho diem.

Davant un fet tan sorprenent, que —procurem ésser ponderats— es pot dir que causa estupefacció, hom es pot preguntar si és degut a mera descurança, a una rutina poderosa de què costa de desempallegar-se (la forma correcta dels noms de pobles i poblats seria, segons aquesta rutina, la que podem llegir a les estacions de tren, a les guies telefòniques, etc.), o bé obeeix a un criteri que algú —potser l'autor del treball— estaria disposat a defensar. Segons aquest criteri, sostingut algunes vegades públicament amb arguments pintorescos, com és ara "o tots frares o tots escolans", si volem que ens respectin la forma dels

nostres noms de lloc, hem de començar per respectar la dels noms dels altres, com si nosaltres ens dediquéssim a catalanitzar arbitràriament la forma dels topònims de les zones geogràfiques més allunyades i més desvinculades del nostre país. El cas és que no hem vist mai que cap catalanitzador a ultrança hagi adoptat formes com Ciutat Reial, Bons Aires, Riu de Gener o Castellnou (per Newcastle), però les formes Barbastre, Benavarri, Alcanyis, Alcalà de Xivert, Casp, Montsó i Tamarit de Llitera, no són el resultat de cap catalanització arbitrària, sinó formes usades tradicionalment i secularment en català, algunes d'elles, com Benavarri, Alcalà de Xivert i Tamarit de Llitera, tant més legítimes que designen poblacions, encara ara, de llengua catalana. ¿Es que no es tracta d'un coneixement banal, d'un fet sabut de tothom, de tothom qui no ignora les lèxics generals de l'extensió geogràfica de la nostra llengua?

Però sobre la forma dels noms de lloc cal predicar sempre el mateix: que ha d'ésser consultada en repertoris solvents, dignes de crèdit (per exemple la Gran Enciclopèdia), on trobem ja resolts els problemes que no deixen de plantejar alguns casos concrets, que no resoldríem amb l'aplicació d'una norma general i d'un criteri lògic.

Albert Jané